

Na osnovu člana 23, stav 1, član 35, stav 1, podstav 1.1 Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosova (Službeni list Republike Kosova, br. 77/16 avgust 2010), član 85, stav 1. Zakona br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama i člana 66, stav 2. Zakona br. 05/L-096 o sprečavanju pranja novca i borbu protiv finansiranja terorizma, Odbor Centralne banke Republike Kosova na sastanku održanom 24. novembra 2016, usvojio je sledeće:

UREDBA O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANSIRANJU TERORIZMA

Poglavlje I Opšte odredbe

Član 1 Cilj i delokrug

1. Ova Uredba utvrđuje kriterijume i procedure potrebne za upravljanje procesom sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u skladu sa Zakonom br. 05/L-096 o sprečavanju pranja novca i borbu protiv finansiranja terorizma.
2. Ova Uredba se sprovodi na sve banke, filijale stranih banaka, mikrofinansijske institucije, osiguravajuća društva i na nebankarske finansijske institucije (u daljem tekstu se navode kao finansijske institucije)

Član 2 Definicije

1. Svi izrazi koji se koriste u ovoj Uredbi imaju isto značenje sa izrazima definisanim u članu 2. Zakona 05/L-096 o sprečavanju pranja novca i borbu protiv finansiranja terorizma (u daljem tekstu – Zakon o SPN/BPFT) i/ili sa sledećim definicijama za potrebe ove Uredbe;
2. ***Viši menadžer*** – označava kao što je utvrđeno u Zakonu br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama.

3. **Finansijske usluge** – označavaju finansijske aktivnosti kao što je definisano u Zakonu br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama (u daljem tekstu Zakon o bankama), Zakon br. 05L/045 o osiguranjima i kao što je opisano u definiciji „finansijske institucije” u Zakon o SPN/BPFT.
4. **FOJ-K** – Finansijska obaveštajna jedinica Republike Kosova
5. **Korisnik** – znači fizičko ili pravno lice ili neki drugi oblik pravne organizacije koji se označava od pošiljaoca kao primalac elektronskog transfera.
6. **Inicijator** – znači vlasnik računa ili kada nema računa, lice (fizičko ili pravno ili drugi oblik pravne organizacije) koje naređuje nalogodavnoj banci ili drugoj finansijskoj instituciji, da izvrši elektronski ili telegrafski transfer.
7. **Nalogodavna finansijska institucija** – označava banku ili drugu finansijsku instituciju koja inicira elektronski transfer i prenosi sredstva pri dobijanju naloga za elektronski transfer u ime nalogodavca (pošiljaoca-inicijatora).
8. **Posrednička finansijska institucija**– označava banku ili drugu finansijsku instituciju u kontinuiranom ili pokrivenom nizu plaćanja, koja prihvata i prati elektronski transfer u ime banke ili nalogodavne finansijske institucije i korisničke banke ili finansijske institucije ili banke ili druge posredničke finansijske institucije.
9. **Korisnička finansijska institucija** – označava banku ili drugu finansijsku instituciju koja prihvata elektronske transfere od nalogodavne finansijske institucije direktno ili preko posredničke finansijske institucije i stavlja sredstva na raspolaganje korisniku.
10. **Banka školjka**- banka ili angažovana institucija ekvivalentne aktivnosti, osnovana u nekoj državi u kojoj nema fizičko prisustvo, a vodi i upravlja poslovima bez pridruživanja nekoj regulisanoj finansijskoj grupi.
11. **Plaćanje putem računa** – označava korespondentski račun za koji, respodentska banka dozvoljava direktan pristup klijentima korespondentske banke.
12. **Rezident** – označava fizičko lice koje ima glavno prebivalište na Kosovu ili je fizički prisutan na Kosovu preko sto osamdeset i tri (183) dana u bilo kom vremenskom periodu od (12) meseci.

Poglavlje II

Zahtevi i usaglašenost sa SPN/BPFT

Član 3

Odgovornosti finansijskih institucija

1. U cilju sprečavanja pranja novca i borbe protiv finansiranja terorizma (u daljem tekstu SPN/BPFT) Upravni odbor finansijskih institucija u okviru programa za SPN/BPFT, treba da:
 - a) Usvoji efikasne politike za SPN/BPFT;
 - b) osigura, da se politike i procedure za SPN/BPFT u potpunosti sprovode u praksi;
 - c) imenuje i razreši rukovodioca Funkcije za SPN/BPFT koji će preuzeti odgovornosti „službenika usaglašenosti“ prema članu 21. Zakona o SPN/BPFT. U slučaju filijala stranih finansijskih institucija, imenovanje ili razrešenje rukovodioca Funkcije za SPN/BPFT će se vršiti od strane upravnog odbora finansijske institucije koja radi putem filijale na Kosovu, u konsultaciji sa višim menadžmentom filijale na Kosovu.
 - d) osigura da unutrašnja funkcija za SPN/BPFT je tehnički opremljena i sa osobljem koje ima potpuno znanje o politikama i procedurama za SPN/BPFT, kao i da poseduju visoke etičke standarde i odgovarajuću stručnost;
 - e) usvoji politiku za uspostavljanje i održavanje poslovnih odnosa, naročito onih koji obuhvataju veći rizik, uključujući i politički izložene ličnosti i u tu svrhu treba da razvijaju efikasne procedure osetljivosti rizika za prihvatanje i odbijanje klijenata, proizvoda i usluga;
 - f) utvrđuje politike rizika u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, uključujući prihvatanje i upravljanje rizikom;
 - g) usvoji politiku za prijem klijenata u okviru upravljanja rizikom institucije;
 - h) donosi odluke o pitanjima koje se odnose na oblast njihove operativne odgovornosti u skladu sa odredbama ove Uredbe.
 - i) prihvati i razmotri izveštaje unutrašnje revizije u vezi sa sprovođenjem politika i procedura za SPN/BPFT;
 - j) usvoji druge slične mere koje se mogu tražiti povremeno od strane relevantnih institucija.
2. Menadžment finansijskih institucija je odgovorna za:
 - a) usvajanje procedura za sprovođenje politika za SPN/BPFT;

- b) osiguravanje usaglašenosti sa procedurama za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma u onim oblastima institucije za koje su odgovorni;
- c) osiguravanje efikasnog sprovođenja svih politika i procedura za SPN/BPFT na dnevnim osnovama;
- d) pružanje potrebnog vremena rukovodiocu funkcije za SPN/BPFT, odgovarajuću pomoć, informacije i savete za unutrašnje izveštaje o sumnjivim aktivnostima.

3. Svi zaposleni u finansijskoj instituciji moraju biti obučeni i obavješteni da:

- a) budu oprezni na mogućnost da usluge i proizvodi institucije mogu se koristiti za pranje novca ili finansiranje terorizma;
- b) znaju način kako da izveštavaju rukovodiocu funkcije za SPN/BPFT o svim transakcijama, radnjama ili sumnjivim licima za pranje novca ili finansiranje terorizma i transakcije u određenoj vrednosti prema članu 26. Zakona o SPN/BPFT. U slučaju odsustva rukovodioca funkcije za SPN/BPFT izveštavanje treba uraditi kod njegovog zamenika kako je predviđeno članom 21. Zakona o SPN/BPFT.
- c) na efikasan način sprovode procedure za sprečavanje pranja novca i borbu protiv finansiranja terorizma kao što je definisano Zakonom o SPN/BPFT, ovom Uredbom, i unutrašnjim politikama i procedurama njihove institucije posebno za adekvatnu brigu o klijentima, stalno praćenje transakcija i čuvanje podataka; i
- d) aktivno učestvuju na obukama i sesijama za podizanje svesti koje pruža finansijska institucija.

4. Za finansijske institucije koje po prirodi svoje organizacije nemaju uspostavljen Upravni odbor, obaveze prema ovoj Uredbi treba da ispuni Menadžment.

Član 4 **Unutrašnja funkcija za SPN/BPFT**

1. Finansijske institucije moraju imenovati kvalifikovanu osobu koje ima odgovarajuće iskustvo kao Rukovodilac usaglašenosti koji će delovati kao odgovorna osoba za usaglašenost u skladu sa članom 21. Zakona o SPN/BPFT i stavovima 2. i 3. ovog člana, i to će biti smatrano kao minimalni kriterijum za usaglašavanje sa ovom uredbom. Finansijske institucije mogu da podignu na viši nivo u njihovoj organizacionoj strukturi Funkciju usaglašenosti za SPN/BPFT pod uslovom da Funkcija sačuva svoju nezavisnost. Banke će uspostaviti unutrašnju Funkciju za SPN/BPFT koja će biti nezavisna od svih drugih funkcija u okviru banke i treba da bude na nivou višeg menadžmenta i da direktno izveštava izvršnom direktoru i na periodičnim osnovama Upravnom odboru u skladu sa uslovima i procedurama utvrđenim ovom Uredbom.

2. Rukovodilac unutrašnje Funkcije za SPN/BPFT tokom vršenja svojih zadataka treba da ima:

- a) potpun i neograničen pristup svim podacima, evidencijama, dokumentaciji i informacijama banke ili finansijske institucije;
- b) neophodne ljudske resurse na osnovu veličine finansijske institucije;
- c) potrebne materijale i opremu za IT i odgovarajući radni prostor koji je neophodan i pogodan da ispuni obaveze koje proizilaze iz zakona o SPN/BPFT i ove uredbe;
- d) tehničke uslove za adekvatan nivo zaštite poverljivih i pristupačnih podataka za službenike usaglašenosti;
- e) kontinuirana profesionalna obuka u oblasti za SPN/BPFT;
- f) zaštita u vezi sa otkrivanjem njihovih podataka kod neovlašćenih lica;

3. Ne može biti Rukovodilac unutrašnje funkcije za SPN/BPFT:

- a) lice koje nije rezidentni stanovnik na Kosovu;
- b) lice koji je član upravnog odbora, izvršni direktor ili ima neku drugu stalnu funkciju u finansijskoj instituciji, koji može doći u sukob sa njegovom ulogom kao rukovodilac jedinice;
- c) lice koji je radnik finansijske institucije, koji se bavi unutrašnjom revizijom;
- d) lice koji je radnik finansijske institucije koji je odgovoran za kontrolu aktivnosti i operativno praćenje.

4. Funkciju usaglašenosti za SPN/BPFT kod menjačnica može obavljati Direktor menjačnice, osim u slučajevima kada ovaj poslednje pomenuti ne bude odredio drugu osobu za obavljanje ove funkcije.

5. Za banke, Rukovodilac unutrašnje funkcije za SPN/BPFT biće smatran viši menadžer u skladu sa Zakonom o bankama.

6. Finansijske institucije moraju da obaveste FOJ -K i CBK o imenovanju Rukovodioca unutrašnje funkcije za SPN/BPFT u skladu sa zakonskim rokovima u stavu 8. člana 21. Zakona o SPN/BPFT.

7. Prilikom razrešenja Rukovodioca unutrašnje funkcije za SPN/BPFT-finansijske institucije moraju da obaveste FOJ-K i CBK u skladu sa zakonskim rokovima utvrđenim u stavu 8. člana 21. Zakona o SPN/BPFT objašnjavajući i razloge za njegovo razrešenje.

8. Unutrašnja funkcija za SPN/BPFT finansijskih institucija treba da pruži savete i pomoć Upravnom odboru i višem menadžmentu u primeni važećeg zakonodavstva za SPN/BPFT. Ova Funkcija će biti koordinator ili odgovoran, između ostalog i za:
- a) pripremu unutrašnjih politika i procedura za SPN/BPFT u skladu sa članom 5. ove Uredbe za usvajanje od Upravnog odbora i Menadžmenta;
 - b) praćenje i sprovođenje unutrašnjih politika i procedura za SPN/BPFT;
 - c) saradnju sa unutrašnjim revizorima, spoljašnjim revizorima i menadžmentom o pitanjima koje se odnose na SPN/BPFT;
 - d) planiranje i nadgledanje obuke i podizanje svesti radnika finansijske institucije u vezi sa SPN/BPFT;
 - e) određivanje kriterijuma o poslovnim odnosima uključujući visoki rizik kao što je opisano u članu 6. ove Uredbe;
 - f) vršenje, kao minimum na godišnjoj osnovi za procenu svih rizika koji proizilaze od postojećih i novih klijenata, novih proizvoda i pruženih usluge od strane finansijskih institucija u skladu sa članom 7. ove Uredbe.
 - g) vršenje procene efikasnosti unutrašnjih procedura koristeći statističke informacije prikupljenih u zemlji i onih koji se drže od finansijskih institucija kao što se može utvrditi od FOJ-K ili CBK.
 - h) prijem unutrašnjih izveštaja o sumnjivim aktivnostima i vršenje unutrašnjih razmatranja takvih izveštaja kako bi se utvrdilo da li je sumnja opravdana i ako se uspostavi da jeste, izveštava kod FOJ-K kao što se navodi u članu 26. Zakona o SPN/BPFT.
 - i) izveštavanje drugih informacija u FOJ-K u skladu sa zakonskim odredbama Zakona o SPN/BPFT;
 - j) saradnju između banke ili finansijske institucije i nadležnih organa prema članu 26. Zakona o SPN/BPFT u vezi sa sumnjivim radnjama ili izveštajima o transakcijama podnetim u FOJ-K.
 - k) ostale određene zadatke od strane Upravnog odbora i/ili višeg menadžmenta za pomoć u sprečavanju korišćenja banke za pranje novca ili u cilju finansiranja terorizma.

Član 5

Unutrašnje politike i procedure za SPN/BPFT

1. Finansijske institucije će usvojiti unutrašnje politika i procedura za SPN/BPFT i to će preneti celokupnom relevantnom osoblju.
2. Unutrašnje politike i procedure prema članu 1. ovog člana treba najmanje da definišu:
 - a) politiku za adekvatnu brigu o klijentima u skladu sa Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom, uključujući proceduru za identifikaciju i prihvatanje novih klijenata u okviru prihvatljivog upravljanja rizikom finansijske institucije;
 - b) proceduru za prikupljanje i čuvanje informacija i podataka u skladu sa Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom;
 - c) proceduru za izveštavanje u FOJ-K prema članu 26. Zakona o SPN/BPFT;
 - d) kriterijume koji se primenjuju u identifikaciji poslovnih odnosa koji uključuju veći rizik;
 - e) proceduru za identifikaciju i obuku izloženih političkih ličnosti;
 - f) proceduru za procenu rizika i praćenja rizika za klijente, poslovnih odnosa, proizvoda i transakcija;
 - g) procedure za razvoj, od strane finansijske institucije, pokazatelja o pranju novca i finansiranju terorističkih aktivnosti na osnovu preporuka FATF, uputstava FOJ-K i zahteva CBK-a;
 - h) situacije u kojima unutrašnja Funkcija za SPN/BPFT mora da bude konsultovana od strane osoblja i slučajeva u kojim Upravni odbor i/ili viši menadžment moraju biti obavješteni o događajima koji se vezuju sa SPN/BPFT;
 - i) procedure za proveru, osposobljavanje i obuku osoblja za potrebe SPN/BPFT;
3. Finansijske institucije će izraditi unutrašnje politike i procedure za zaštitu službenika za usaglašavanje i drugih službenika, koje se odnose na izveštavanje sumnjivih transakcija.

Član 6

Program za SPN/BPFT

1. Finansijske institucije će razviti i održavati program za SPN/BPFT sa pristupom koji je zasnovan na riziku.
2. Glavni cilj programa za SPN/BPFT je da identifikuje, smanji i upravlja rizikom kako bi pružanje jedne određene usluge od strane finansijske institucije moglo namerno ili nenamerno da obuhvati ili olakša pranje novca ili finansiranje terorizma.
3. Program za SPN/BPFT treba da izvrši identifikaciju klijenta i procedura za adekvatnu brigu o klijentima finansijske institucije.

Član 7

Analiza rizika za SPN/BPFT

1. Da bi se došlo do objektivno zasnovane odluke za prihvatanje klijenata i posebno, gde klijenti mogu predstaviti veliki rizik za instituciju, finansijske institucije moraju imati izrađenu politiku za nivo rizika kojim se mora upravljati neprekidno. Finansijske institucije će uspostaviti i održavati strategiju „prihvatanja rizika“, koja treba da bude povoljna kako bi pomogla njihovim politikama za prihvatanje klijenata.
2. U skladu sa odredbama člana 18. Zakona o SPN/BPFT finansijske institucije treba da pripreme analizu rizika i izvrše izradu procene rizika za klijente, poslovne odnose, proizvode ili transakcije u vezi sa mogućnošću njihove zloupotrebe za pranje novca ili finansiranje terorizma. Finansijske institucije moraju da shvate i prihvate rizike i slabosti koje mogu da izlože samu instituciju od mogućih zloupotreba njenih proizvoda i usluga.
3. Procena rizika treba da uzme u obzir sledeće elemente rizika koji su prisutni u svakom poslovnom odnosu:
 - a) Rizik klijenta (rizik koji dolazi od vrste klijenta);
 - b) Rizik proizvoda (rizik koji je formiran od svrhe samog proizvoda);
 - c) Rizik zemlje (rizik formiran od geografske obazrivosti ekonomskih aktivnosti u poslovnim odnosima);
4. Utvrđeni elementi u stavu 3. ovog člana, treba da budu zajedno kombinovani kako bi ostvarili profil rizika. Profil rizika ili procedura za uspostavljanje profila rizika treba da odražava specifičnosti organizacije i njene delatnosti (npr. njena veličina i sastav, delokrug i struktura poslovanja, vrsta klijenata sa kojim organizacija vrši poslovanje i vrste ponuđenih proizvoda od organizacija) kao što je utvrđeno u članu 12. ove Uredbe.
5. Analiza rizika za SPN/BPFT će se vršiti u dve faze:
 - a) *Procena rizika* na osnovu proizvoda, usluga i geografskog rasporeda finansijske institucije, u kojoj institucija obavlja svoju delatnost.
 - b) *Procena rizika* na osnovu odnosa prema klijentima finansijske institucije, proizvoda i usluga korišćenih od strane njihovih klijenata, koliko i geografska mesta u kojima oni žive, deluju ili obavljaju poslove ili drugi slični faktori rizika.
6. Procena rizika prema tački a) stava 5. ovog člana podrazumeva dobro poznavanje poslovanja od strane institucije i ostvarivanje zdravog rasuđivanja, na taj način da rizik od pranja novca i finansiranja terorizma može da se izmeri (proceni) prema pojedinačnom faktoru, takođe kao i njihova kombinacija. Iako razvijena sredstva za analizu rizika imaju za cilj da obezbede objektivnost, element subjektivnosti ostaje da se utvrdi faktor rizika i samim tim što je više informisan proces odlučivanja to je veća mogućnost realne procene stepena rizika faktora.

Element procene rizika nije statičan i vremenom će se menjati, kao što se menja način funkcionisanja finansijske institucije, razvijanje proizvoda i pruženih usluga.

7. Procena rizika prema tački b) stav 5. ovog člana podrazumeva procenu odnosa na osnovu rizika koji prati metodologiju koja konačno uspeva da identifikuje nivo rizika koji dolazi od određenog klijenta i na taj način omogućava da finansijske institucije utvrde da li prihvatanje ovog novog klijenta može da predstavlja rizik koji može biti štetan.
8. Finansijske institucije treba da identifikuju i procene rizike pranja novca ili finansiranja terorizma koji mogu nastati u vezi sa:
 - a) razvojem novih proizvoda i novih praksa poslovanja, uključujući nove mehanizme raspodele, i
 - b) upotrebom novih tehnologija ili u razvoju, i za nove proizvode i za već postojeće proizvode.

Takva procena rizika treba da se uradi pre uvođenja u upotrebu novih proizvoda, poslovnih praksi ili upotrebe novih tehnologija ili u razvoju. One moraju preduzeti odgovarajuće mere u cilju upravljanja i smanjenja ovih rizika.

Član 8

Adekvatna briga prema klijentima

1. Program za SPN/BPFT utvrđuje primenjive procedure za identifikaciju klijenata i adekvatne brige prema klijentima finansijskih institucija. Finansijske institucije moraju da vode adekvatnu brigu prema klijentima za:
 - a) klijente;
 - b) svakog stvarnog dobitnika klijenta;
 - c) svako lice koje deluje u ime klijenta.
2. Za potrebe ove Uredbe i na osnovu člana 19. Zakona o SPN/BPFT i u skladu sa međunarodnim standardima, adekvatna briga prema klijentu se sastoji od, ali ne ograničava se samo na:
 - a) Identifikaciju i proveru identiteta klijenta na osnovu važećih dokumenata izdatih od nadležnih organa;
 - b) Utvrđivanje stvarnog vlasnika i preuzimanje odgovarajućih mera zasnovanih na riziku za proveru njegovog/njenog identiteta;
 - c) Obezbeđivanje informacija o svrsi i prirodi poslovnih odnosa i stvaranje profila klijenata na osnovu prikupljenih informacija;

- d) Sprovođenje adekvatne brige i kontinuirano praćenje poslovnih odnosa i transakcija klijenata u skladu sa profilom klijenta;
- e) Primena opisanih politika i praksi za elektronske transfere ili telegrafske transfere i korespondentske banke; i
- f) Registracija i čuvanje podataka.

Član 9

Identifikacija, provera i prihvatanje novih klijenata

1. Finansijske institucije će osigurati da oni znaju pravi identitet klijenta i imaju potpuno saznanje o poslovanju klijenta pre nego što uspostave poslovne odnose, na osnovu obaveza iz člana 19. Zakona o SPN/BPFT. Osim toga, pre nego što uspostave poslovni odnos sa klijentom, finansijske institucije treba da se pozovu na međunarodnu ažuriranu listu traženih lica za finansiranje terorizma kao deo preduzimanja procene koja je zasnovana na odnosu ili procene klijenata na osnovu rizika u skladu sa članom 7. ove Uredbe.
2. Finansijske institucije će preduzeti dodatne korake kako bi osigurale odgovarajuću identifikaciju klijenata kada se pojave sumnje u istinitost i tačnost identifikacionih podataka dobijenih pre ili kada postoji sumnja, da klijent jeste, ili može biti uključen u pranje novca ili finansiranje terorizma.
3. Finansijske institucije će proveravati identifikacione podatke od nezavisnog izvora kao što je precizirano u članu 19. Zakona o SPN/BPFT. Proces provere je podeljen, ali je komplementaran sa procesom identifikacije. Pored zahteva iz člana 19. Zakona o PPP/LFT, finansijske institucije mogu zatražiti i dobiti bilo koju dodatnu dokumentaciju za identifikaciju u cilju provere kako oni smatraju potrebnim i pravilnim o okolnostima svakog slučaja, kako bi proces adekvatne brige bio završen na zadovoljavajući način.
4. Pored zahteva iz člana 19. Zakona o SPN/BPFT za proveru identiteta klijenata koji su fizička lica, finansijske institucije moraju da upotrebe pouzdane dokumente, dokumente od nezavisnog izvora, podatke ili informacije, kao što su lična karta, pasoš, vozačka dozvola ili izvod iz matične knjige rođenih sa slikom. Identifikacija fizičkih lica i provera njihovog identiteta treba da obuhvata puno ime, adresu, datum i mesto rođenja.
5. Pored zahteva utvrđenih u članu 19. Zakona o SPN/BPFT u procesu dobijanja i provere informacija za identifikaciju pravnih lica, finansijske institucije treba da koriste dokumente koji dokazuju:
 - a) Ime klijenta i pravni oblik, uključujući dokaz o osnivanju ili neki drugi slični dokaz o osnivanju ili postojanju (kao što je potvrda o inkorporaciji ili potvrda o osnivanju iz trusta);

- b) Imena i adrese članova kontrolnog organa za klijente, kao što su direktori preduzeća, administratori trustova, društva sa ograničenim odgovornostima, opšta partnerstva i visoki rukovodioci kao što je generalni izvršni direktor;
 - c) Dokumenti koji utvrđuju status klijenta (kao što je memorandum i statut ili potvrda o osnivanju od trusta)
 - d) Dokumenti koji ovlašćuju lica da deluju u ime klijenta (kao što je odluka Upravnog odbora ili izjava administratora u otvaranju računa i davanje ovlašćenja onima koji mogu upravljati računom);
 - e) Identitet fizičkog lica koji pretenduje da deluje u ime klijenta,
6. U slučaju da je klijent zastupljen od strane trećeg lica preko akta o zastupanju, banka ili finansijska institucija mora zahtevati podatke za identifikaciju klijenta i njegovog zastupnika i da drži dosije klijenta sa svom dostavljenom dokumentacijom od strane trećeg lica, uključujući original ili ovlašćenu kopiju kod notara.
 7. U slučajevima kada klijent nije „fizički prisutan” treba preduzeti odgovarajuće mere kao što je utvrđeno u stavu 2. člana 22. Zakona o SPN/BPFT. Međutim, poslovni odnosi bez „fizičkog prisustva“ treba da predstavljaju izuzetak a ne pravilo i dodatne mere na osnovu prethodnog procesa adekvatne brige o klijentima moraju biti strogo poštovane.
 8. U okolnostima kada u uslovima stava 7. ovog člana ove Uredbe, finansijske institucije ostvaruju odnose ili ostvare transakciju bez fizičkog prisustva klijenta, banke i finansijske institucije treba da primenjuju mere adekvatne dodatne brige kao što je predviđeno u članu 22. Zakona o SPN/BPFT koji odnos obavezno se smatra situacijom sa visokim rizikom. U ovim slučajevima treba osigurati da se zahtev za prvu isplatu funkcionisanja računa izvrši od bankarskog računa koji je otvoren na ime klijenta od banke iz mesta porekla.
 9. Finansijske institucije neće uspostaviti poslovni odnos, otvoriti račun ili preduzeti transakcije u ime mogućeg klijenta sve do adekvatnog završetka potpune identifikacije i procesa provere. U slučajevima kada jedna banka ili finansijska institucija nije u stanju da ispuni tačke a), b) i c) iz stava 2. člana 8. ove Uredbe u skladu sa Poglavljem III Zakona o SPN/BPFT, finansijske institucije će odbiti transakciju ili poslovni odnos i razmotriće podnošenje izveštaja o sumnjivim transakcijama u FOJ-K u skladu sa utvrđenim procedurama izveštavanja.
 10. Finansijske institucije treba da razviju jasne politike i procedure za prihvatanje klijenata u njihovom upravljanju rizikom i kao integralni deo njihovog pristupa zasnovanog na riziku. Takve politike i procedure prihvatanja klijenata treba da obuhvate opisivanje vrste klijenata, koji mogu predstavljati veći rizik od proseka u jednoj finansijskoj instituciji kako bi se, dodatne mere adekvatne brige mogle da se sprovedu prema klijentima sa većim rizikom. Faktori kao što su prošlost klijenta, mesto porekla, javna funkcija, povezani računi, poslovne aktivnosti i drugi pokazatelji rizika moraju biti uzeti u obzir.

11. Klijenti koji ispune kriterijume utvrđene Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom mogu da otvore račun ili posluju sa finansijskim institucijama. Fizičko ili pravno lice koji ne ispuni kriterijume utvrđene politikom i procedurom za prihvatanje klijenata, neće mu biti dozvoljeno da otvori račun ili da izvrši bilo koju transakciju.

Član 10

Određivanje nosilaca prava vlasništva (stvarnih vlasnika)

1. Zakon o SPN/BPFT određuje stvarnog vlasnika kao „fizičko lice koje konačno poseduje ili kontroliše klijenta ili račun, lice u čije ime se transakcija izvršava ili lice koje konačno vrši efikasnu kontrolu nad pravnim licem ili sporazumom”- član 2. stav (1) tačka (1.36). Član 19. stav (1) tačka (1.2) Zakona o SPN/BPFT utvrđuje da „svi subjekti koji podnose izveštaje moraju da identifikuju stvarnog vlasnika i/ili fizičko lice ili lica koja direktno ili indirektno kontrolišu 25% ili više pravnog lica”.
2. Finansijske institucije će preduzeti mere kako bi se utvrdilo da li klijent deluje u ime jednog ili više stvarnih vlasnika u skladu sa Poglavljem III Zakona o SPN/BPFT. Da bise identifikovao i proverio identitet klijenta i stvarnog vlasnika, finansijske institucije će delovati u skladu sa članom 19. Zakona o SPN/BPFT i člana 19. ove Uredbe. Finansijske institucije će proveriti identifikacione podatke dokumentacije iz nezavisnog izvora kao što je precizirano u članu 19. Zakona o SPN/BPFT
3. Finansijske institucije će obezbediti da lice koje deluje u ime drugog lica je ovlašćeno i vodi kopiju pruženog dokumenta za takvo ovlašćenje.
4. Za klijente koji su subjekti (pravna lica) kao što je utvrđeno u Zakonu o SPN/BPFT, finansijske institucije moraju preduzeti značajne mere kako bi otkrili vlasnike i strukturu kontrole subjekta. Finansijske institucije će identifikovati „donosioce odluka i menadžment“ pravnog lica i konačno (fizičko lice) stvarne vlasnike koji, direktno ili indirektno, kontrolišu 25% ili više pravnog lica. Identifikujući stvarnog vlasnika/e, banke i finansijske institucije će odrediti putem svojih procedura za procenu rizika klijenata ako takav stvarni vlasnik (ci) ima veze sa statusom politički izložene ličnosti u skladu sa uslovima Zakona o SPN/BPFT. U takvim situacijama banke i druge finansijske institucije treba da sprovode proširene mere za politički izložene ličnosti kao što se predviđa Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom.
5. Za potrebe ove Uredbe „lice će se smatrati kao direktan ili indirektan vršilac kontrole nad pravnim licem u nekoj od sledećih situacija:
 - a) Kroz zadržavanje 25% ili više akcionarskog kapitala pravnog lica registrovanog na ime tog lica;
 - b) Kroz zadržavanje 25% ili više prava glasa nad pravnim licem bez obzira od držanja akcija;

- c) Kada, delujući u saradnji sa drugim licima, to lice vrši kontrolu kroz držanje od 25% ili više akcionarskog kapitala ili prava glasa;
 - d) Kroz držanje 25% ili više akcionarskog kapitala pravnog lica registrovanog na ime drugog pravnog lica koji je konačno u vlasništvu od tog lica;
 - e) Kroz držanje 25% ili više prava glasa pravnog lica od strane drugog pravnog lica koji je konačno u vlasništvu od tog lica.
6. Za subjekte koji su neprofitne organizacije/NVO, finansijske institucije će se osigurati da identifikuju strukturu kontrole i da shvate legitiman cilj organizacije, proveravajući njihov statut, osnivanje ili dokument poverenja.
7. Za ostale pravne sporazume kao što su trustovi, iznad identifikacije administratora, izvršioca i/ili direktora, finansijske institucije će identifikovati korisnike trusta od 25% ili više imovine, gde su korisnici bili određeni ili kada korisnici nisu bili određeni, klasifikacija lica u čijem interesu je postavljen ili deluje pravni sporazum. Za ostale vrste pravnih sporazuma finansijske institucije će identifikovati lica sa istom ili sličnom pozicijom.

Član 11

Stvaranje profila klijenta

1. Finansijske institucije treba da prikupe informacije na kontinuiranoj osnovi, u vezi sa predviđenim ciljem i prirodu poslovnog odnosa. Dokumenta, podaci ili prikupljene informacije na osnovu procesa istraživanja o adekvatnoj brizi prema klijentu, držaće se do odgovarajućeg datuma i do preduzimanja periodičnih razmatranje postojećih podataka, uključujući podatke o transakcijama.
2. Finansijske institucije treba da stvore i održe profil klijenta za svakog klijenta, sa dovoljnim detaljima koji bi omogućili banci ili finansijskoj instituciji da prate transakcije klijenta, da posvete odgovarajuću pažnju klijentu kada je to potrebno i da otkriju sumnjive transakcije/radnje kao što je predviđeno u Poglavlju III Zakona o SPN/BPFT i ovom Uredbom.
3. Profil klijenta će sadržati odgovarajuće informacije za normalno i razumljivo delovanje za različite vrste klijenata, uzimajući u obzir prirodu poslovanja klijenta, kao i potpuno razumevanje transakcija klijenta (uključujući prema potrebi izvor i legitimitet sredstava) i opšte odnose sa bankom ili finansijskom institucijom.

Član 12

Praćenje poslovnih odnosa i transakcija

1. Finansijske institucije treba stalno da obrate pažnju na poslovne odnose i da razmotre izvršene transakcije tokom celokupnog toka odnosa, kako bi se osiguralo da izvršene transakcije su u skladu sa saznanjima finansijske institucije za klijenta i njihov profil poslovanja i rizika. U tu svrhu, pored zahteva iz člana 19. Zakona o SPN/BPFT, u okolnostima kada finansijske institucije to smatraju potrebnim, treba da se zatraži informaciju koja bi potvrdila izvor sredstava. Finansijske institucije moraju imati sistem za otkrivanje velikih ili složenih transakcija koje su završene (okončane) izvan očekivanja (znanja) za tu vrstu klijenta.
2. Finansijske institucije treba da izvrše česta (intenzivna) praćenja za klijente sa visokim rizikom. Svaka finansijska institucija mora da odredi glavne pokazatelje za takve račune, uzimajući u obzor prošlost klijenta, zemlje od koje dolazi i izvore sredstava, vrstu obuhvaćenih transakcija i drugih faktora rizika kao što je utvrđeno Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom.
3. Strukturiranje kontinuiranog procesa praćenja računa, transakcija i identifikacije klijenata i informacije za njihov profil će biti predstavljeni prema sledećoj tabeli.

Kategorija rizika	Minimalna učestalost praćenja
3. Visoka	Transakcije: <i>Dnevne</i> Račun: <i>Mesečni</i> Informacija o klijentu: <i>Godišnja</i>
2. Srednja	Transakcije: <i>Nedeljne</i> Račun: <i>Šestomesečni</i> Informacija o klijentu: <i>Dvogodišnje</i>
1. Niska	Transakcije: <i>Mesečne</i> Račun: <i>Godišnji</i> Informacija o klijentu: <i>Trogodišnje</i>

4. Vremenska učestalost praćenja prema tabeli u stavu 3. ovog člana, neće se primeniti kada postoje sumnje o pranju novca ili finansiranju terorizma ili kada banka ili finansijska institucija identifikuje velike promene u transakcijama na osnovu profila rizika klijenta.

Član 13

Elektronski transferi

1. Finansijske institucije treba da dobiju i zadrže potpunu informaciju o inicijatoru (autoru) elektronskih transfera i da provere da li je informacija tačna i smisljena.

2. Informacije u skladu sa stavom 1. ovog člana treba da sadrže najmanje:
 - a) ime inicijatora;
 - b) broj računa inicijatora ili jedinstveni referentni broj ako nema broj računa;
 - c) adresu, lični identifikacioni broj inicijatora, datum i mesto rođenja.
 - d) ime korisnika;
 - e) broj računa korisnika gde se takav račun koristio za obradu transakcije.
3. Finansijske institucije treba da obuhvate potpune informacije o inicijatoru u obliku poruke ili plaćanja, koji prati transfer i kada deluju kao posrednici u nizu plaćanja, one će sadržati punu informaciju o inicijatoru sa transferom i da će ga preneti.
4. U slučaju unutrašnjih elektronskih transfera dovoljno je za nalogodavnu finansijsku instituciju da obuhvati samo broj računa inicijatora ili kada ne postoji broj računa onda jedinstveni identifikacioni broj, zajedno sa porukom ili oblikom plaćanja, osiguravajući da puna informacija o inicijatoru može da bude stavljena na raspolaganju banke ili druge finansijske institucije korisnice i za FOJ-K ili CBK.
5. Finansijske institucije korisnice treba da imaju procedure za osetljivost rizika kako bi identifikovale i posmatrale elektronske transfere, koji nisu praćeni potpunim informacijama o inicijatoru. Procedure za bavljenje ovim slučajevima treba da utvrđuju oblik/način kako da finansijska institucija zatraži informaciju koja nedostaje o inicijatoru od finansijske institucije koja je pratila (poslala) elektronski transfer.
6. Ako informacija koja nedostaje nije dostupna, banka koja je to tražila ili druga finansijska institucija treba da proceni i odredi da li u ovim okolnostima, nedostatak potpune informacije o inicijatoru stvara ili doprinosi sumnji u vezi sa transferom. Ako se smatra da je transfer sumnjiv, treba da se izveštava od banke ili druge finansijske institucije korisnice u FOJ-K u skladu sa procedurama za izveštavanje. Pored toga, osetljive procedure rizika banke ili druge finansijske institucije mogu dovesti instituciju da donese odluku da ne prihvati transfer.
7. U odgovarajućim okolnostima, kao što su dve ili više transakcija sa nepotpunim ili sa informacijama koje nedostaju od inicijatora, finansijska institucija korisnica treba da uzme u obzir ograničenje ili prekidanje poslovnih odnosa sa finansijskom institucijom što nije u skladu sa zahtevima ovog člana.
8. Nalogodavne finansijske institucije treba da vode punu evidenciju o inicijatoru, koji će pratiti transfer sredstava za period od pet (5) godina, u skladu sa Zakonom o SPN/BPFT i članom 17. ove Uredbe.
9. Finansijske institucije korisnice treba da vode evidenciju dobijenih informacija o inicijatoru koji će pratiti transfer sredstava u periodu od pet (5) godina, u skladu sa Zakonom o SPN/BPFT i članom 19. ove Uredbe.

10. Posrednička finansijska institucija treba da vodi evidenciju o svim informacijama koje prate transfer sredstava za period od pet (5) godina, u skladu sa Zakonom o SPN/BPFT i članom 17. ove Uredbe.
11. Zakon o SPN/BPFT predviđa da obaveze za informacije o inicijatoru (autoru) nemaju za cilj da pokriju:
- a) Svaki transfer koji proističe od izvršene transakcije korišćenjem kreditne ili debitne kartice, za svo vreme kada broj kreditne ili debitne kartice prati sve transfere koji proističu od transakcije;
 - b) Svaki transfer ili sporazum između banaka i finansijskih institucija, gde oba dva autor i korisnik su banka ili finansijska institucija koja deluje u njihovo ime.
 - c) Kada kreditne ili debitne kartice su korišćene kao sistem plaćanja kako bi se omogućio transfer, one su pokrivene Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom, i neophodna informacija treba da bude uključena u poruci.

Član 14 **Korespondentni odnosi**

1. Član 22. Zakona o SPN/BPFT zahteva uspostavljanje obaveznih mera pored standardnih mera za proširenje adekvatne brige u bankarskim korespondentskim odnosima, koji predstavljaju veći rizik za banke. Banke će razvijati i primeniti politike i procedure u vezi sa korespondentskim bankama i koje se bave visokim rizicima u takvim odnosima.
2. Za potrebe ovog člana, korespondentsko bankarstvo se definiše kao sredstvo za pružanje bankarskih usluga od jedne banke (korespondentne) u drugu banku (respondentnu), koje mogu da obuhvate kredite, depozite, prikupljanje, kliring ili usluge plaćanja. Banke na Kosovu će delovati kao „respondentne banke“ kada one stvore odnose o prihvatanju bankarskih usluga od druge banke (korespondentna banka) ili kao „korespondentna banka“, kada one stvore odnose za pružanje bankarskih usluga drugoj banci (respondentna banka).
3. Banke treba da budu oprezne i vode adekvatnu brigu u vezi sa potencijalnom kontrolom korespondentne banke protiv pranja novca i finansiranja terorizma i da utvrde koliko su ove kontrole adekvatne i efikasne i treba da dokumentuju relevantne odgovornosti za SPN/BPFT o svakoj instituciji. Banke ne bi trebalo da preduzmu poslovne odnose sa bankama školjkama, dok sa korespondentnim bankama iz zemalja koje predstavljaju visoki rizik za pranje novca i finansiranje terorizma, banke mora da se osigura da može primeniti proširene mere kako bi smanjila takve rizike, kao što je propisano u članu 18. ove Uredbe.
4. Za procenu kontrola potencijalne respondentne banke protiv pranja novca i finansiranja terorizma na osnovu zahteva iz stava 3. ovog člana, banka mora da prikupi dovoljno informacija o potencijalnoj respondentskoj banci kako bi shvatila njihovo poslovanje i da bi

utvrdila, od javnih informacija na raspolaganju, reputaciju institucije, kvalitet nadzora i ukoliko je ona bila predmet istrage o pranju novca ili o finansiranju terorizma ili regulatornih radnji. Banka uopšteno treba da stvori ili da nastavlja korespondentni odnos sa stranom respondentnom bankom, samo ukoliko je sigurna da jedan organ na efikasan način vrši nadzor nad respondentnom bankom. Posebno, banka ne treba da stvara ili nastavi korespondentni bankarski odnos sa bankom školjkom kao što je utvrđeno Zakonom o SPN/BPFT.

5. Posebnu pažnju treba obratiti kada respondentne banke dozvoljavaju direktnu upotrebu korespondentnog računa od treće strane kako bi poslovali u njihovo ime (plaćanje putem računa). Banka mora da se uveri da respondentna banka je izvršila proces adekvatne brige za one klijente koji imaju direktan pristup na račune respondentne banke i da je respondentna banka u stanju da obezbedi relevantne informacije za identifikaciju klijenata na zahtev korespondentne banke.
6. Banke bi trebale da razviju i primene politike i procedure u vezi sa stalnim praćenjem aktivnosti izvršenih putem korespondentnih računa. Banka treba da dobije odobrenje od višeg menadžmenta pre nego što bude uspostavila nove korespondentne odnose i treba da sprovedi proširene mere za adekvatnu brigu kao što je predviđeno u stavu (4) člana 22. Zakona o SPN/BPFT.

Član 15 **Politički izložene ličnosti**

1. Član 22. Zakona o SPN/BPFT i uputstva koja su izdata od strane FOJ-K zahtevaju sprovođenje razumnih mera od strane finansijskih institucija, radi utvrđivanja ukoliko su njihovi klijenti domaće ili strane politički izložene ličnosti. Finansijske institucije treba da se osiguraju da sprovode odgovarajuće mere u sličnim situacijama, uključujući situaciju kada je jedan stvarni vlasnik identifikovan kao lice, koje ima status politički izložene ličnosti.
2. Kada se jedno lice identifikuje kao domaće ili strano politički identifikovano lice u slučaju uspostavljanja poslovnih odnosa, banke i ostale finansijske institucije će preduzeti mere koje su utvrđene u stavu 5.1 člana 22. Zakona o SPN/BPFT.
3. Finansijske institucije će sprovoditi mere dodatne adekvatne brige za kontinuirane odnose sa postojećim klijentom ili stvarnim vlasnikom koji je identifikovan kao politička izložena ličnost.
4. U preduzimanju raspoloživih mera radi saznanja porekla sredstava korišćenih u odnosu ili transakciji u skladu sa stavom 5. člana 22. Zakona o SPN/BPFT, finansijske institucije treba da se osiguraju da takve mere obuhvataju razmatranje izvora imovine i izvora sredstava klijenta.
5. Za potrebe stava 4. ovog člana, „izvor imovine“ se odnosi na imovinu koju klijent poseduje i koja je mogla da se akumulira tokom godina, dok „izvor sredstava“ se odnosi na sredstva

koja će se primenjivati na prve i prateće transakcije, koje su preduzete od strane klijenta u njegovom statusu kao politički izložena ličnost.

6. Finansijske institucije treba da se osiguraju da „članovi uže porodice“ i „lica koja su poznata kao bliski saradnici“ domaće i strane političke izložene ličnosti budu predmet istih mera dodatne adekvatne brige.
7. Procedure i mere za određivanje o tome ko su politički izložene ličnosti mogu obuhvatiti, ne ograničavajući se na:
 - a) traženje relevantnih informacija od strane potencijalnog klijenta, pozivajući se na stav 4. ovog člana;
 - b) zahtevanje zvaničnih domaćih i međunarodnih spiskova;
 - c) pozivanje na raspoloživu javnu informaciju; i
 - d) pristup potencijalnim elektronskim komercijalnim bazama podataka za lica koja su politički izložena.

Član 16

Održavanje podataka i njihovo čuvanje

1. Finansijske institucije treba da čuvaju sve neophodne podatke transakcija, kako domaćih tako i međunarodnih, za najmanje pet (5) godina nakon završetka transakcije ili okončanja poslednje transakcije niza povezanih transakcija (ili duže ukoliko se to zahteva od strane FOJ-K, CBK ili drugog nadležnog organa u posebnim slučajevima). Ovaj zahtev se sprovodi bez obzira ukoliko je poslovni odnos nastavljan ili prekinut.
2. Podaci o transakcijama treba da budu dovoljni za dozvoljavanje rekonstrukcije pojedinačnih transakcija tako da pružaju, ukoliko je to potrebno, dokaze za praćenje kriminalne aktivnosti. Podaci sličnih aktivnosti obuhvataju:
 - a) Ime klijenta i stvarnog vlasnika (i nosioca ovlašćenja, ukoliko je to primenjivo) njihove adrese ili ostale identifikacione informacije registrovane uglavnom kao banke;
 - b) Prirodu (vrstu) i datum transakcije;
 - c) Vrstu i iznos valute obuhvaćene u transakciji; i
 - d) Vrstu i identifikacioni broj računa obuhvaćenih u transakciji.
3. Finansijske institucije treba da čuvaju sve neophodne podatke u vezi sa klijentom, stvarnim vlasnikom ili nosiocem ovlašćenja, datoteke (fajlove) računa i poslovnih prepiska za najmanje pet (5) godina nakon završetka poslovnih odnosa, ili u posebnim slučajevima za jedan duži period, ukoliko se to zahteva od strane FOJ-K, CBK ili drugog nadležnog organa.

Podaci treba da identifikuju članove osoblja koji su obavili identifikaciju klijenta (i stvarnog vlasnika ukoliko je to primenjivo). Finansijske institucije će obezbediti zaštitne mere za zaštitu podataka od oštećenja ili radi sprečavanja neovlašćenog pristupa.

4. Finansijske institucije treba da čuvaju izveštaje nalaza analize velikih složenih transakcija i poslovnih odnosa, koje su predmet posebnog nadzora kao što je određeno članom 25. SPN/BPFT. Izveštaji nalaza će se čuvati minimum u periodu od pet (5) godina od završetka analize ili duže, ukoliko se to zahteva od strane FOJ-K ili CBK.
5. U odsustvu kontinuiranog poslovnog odnosa, finansijske institucije a posebno kancelarije za menjanje valuta i operateri transfera novca, čuvaće kopije identifikacije podataka i podatke transakcija za period od (5) godina nakon slučajne transakcije ili poslednje transakcije u nizu slučajnih povezanih transakcija.
6. Finansijske transakcije će staviti na raspolaganje, ukoliko se zahteva od strane FOJ-K, CBK i svakog drugog nadležnog organa, sve raspoložive podatke i informacije o jednom klijentu, stvarnom vlasniku ili nosiocu ovlašćenja i sve zahtevane podatke o transakciji, u potpunosti i u potpunom obliku, blagovremeno i razumljivo.
7. Ukoliko finansijske institucije imaju saznanja po pitanju podataka, koji se povezuju sa istragama koje su u toku, takve podatke treba čuvati sve dok se ne potvrdi od strane relevantne agencije za sprovođenje Zakona, da je slučaj zatvoren, ili ukoliko je prošao rok od 5 godina.
8. Elektronski podaci finansijskih institucija treba da se čuvaju u kopiji (backup) u elektronskoj formi i treba da budu na raspolaganje u čitljivom obliku za FOJ-K, CBK i nadležne organe prema važećem zakonodavstvu.
9. Prikupljanje, obrada, korišćenje i čuvanje ličnih podataka od strane banaka i finansijskih institucija se ograničava na to što je neophodno za svrhu delovanja u skladu sa zahtevima zakona o SPN/BPFT i lične podatke ne treba obraditi dalje u načinu koji nije prikladan sa ovim ciljem. Posebno, zabranjuje se dalja obrada ličnih podataka za komercijalne svrhe.

Član 17

Adekvatna briga prema klijentu

1. Uzimajući u obzir nivo rizika, finansijske institucije, će razvijati adekvatnu brigu ili dodatnu adekvatnu brigu prema klijentima.
2. Finansijske institucije treba da razvijaju brigu prema klijentima u skladu sa uslovima podnesenim u sledećim okolnostima, ali ne ograničavajući se na:
 - a) Tokom stvaranja jednog poslovnog odnosa sa jednim novim klijentom;

- b) Kada je u vezi sa postojećim klijentom došlo do materijalne promene u prirodi ili cilju poslovnih odnosa, smatrajući da ima nedovoljno informacije u vezi sa klijentom;
- c) Kada postoje sumnje o tačnosti i autentičnosti informacija klijenta ili stvarnih vlasnika, dobijenih prethodno;
- d) Kada se realizuje jedna transakcija u gotovini koja dostiže iznos od 10,000 evra ili više ili ekvivalentan iznos u stranoj valuti, ukoliko je transakcija izvršena u jednoj operaciji ili nekoliko radnji (transakcija) koja su vidljivo povezana i izvršena jednog jedinog dana;
- e) Tokom obavljanja transakcije koja je elektronska, bilo domaća ili međunarodna;
- f) Kada god postoji sumnja za pranje novca ili finansiranje terorizma.

Član 18

Adekvatna dodatna briga prema klijentu

1. U sprovođenju dodatne adekvatne brige, finansijske institucije treba da budu pažljive da se ne angažuju u nezakonskoj diskriminaciji na osnovu rase, boje, vere ili nacionalne pripadnosti.
2. Nakon sprovođenja obaveznih mera adekvatne brige u skladu sa članom 14. i članom 15. ove Uredbe, finansijske institucije će obavljati adekvatnu dodatnu brigu prema klijentima, pored standardnih mera, u skladu sa uslovima pripisanim sa ovom Uredbom u sledećim okolnostima, ali ne ograničavajući se na to:
 - a) Tokom uspostavljanja poslovnog odnosa sa jednim klijentom koji je trust ili drugo sredstvo (fond) za čuvanje sopstvenih sredstava i jednog nerezidentnog klijenta.
 - b) U bilo kojoj fazi procesa adekvatne brige prema klijentima, poslovnim odnosima ili transakcijama gde finansijske institucije su u skladu sa članom 7. ove Uredbe procenili da su ove kategorije od najvišeg rizika za pranje novca i finansiranje terorizma. U ovom procesu, finansijske institucije treba da čine napore za razmatranje izvora imovine, i izvora fondova klijenta;
 - c) U poslovnim odnosima i transakcijama sa fizičkim i pravnim licima, uključujući finansijske institucije, sa zemalja koja predstavljaju veće rizike pranja novca i finansiranja terorizma. U tom smislu, finansijske institucije treba da uzimaju u obzir izjave i javne spiskove proizašle iz Radne grupe za finansijske aktivnosti (FATF) za jurisdikciju od visokog rizika i odbojnosti.
3. Finansijske institucije će sprovoditi dodatne mere u nadgledanju računa, transakcija i poslovnih odnosa i pokreću element rizika u takvim situacijama gde je kao rezultat sumnje za pranje novca ili finansiranje terorizma dostavljan izveštaj u FOJ-K.

4. Finansijske institucije treba da dobiju odobrenje jednog visokog menadžera subjekta izveštavanja radi uspostavljanja ili nastavka poslovnog odnosa, sa jednim klijentom najvišeg rizika.
5. Mere adekvatne dodatne brige prema klijentima, koje finansijske institucije mogu da primenjuju i obuhvataju, ali ne ograničavajući se na:
 - a) dodatnu informaciju identifikacije i dokumentima za proveru identiteta klijenta i stvarnog vlasnika prema potrebi;
 - b) dodatnu informaciju i objašnjenje o izvoru imovine i izvoru sredstava;
 - c) dobijanje i procenjivanje dodatne informacije o ciljanoj prirodi poslovnih odnosa;
 - d) bolje shvatanje o razlozima jedne ciljane transakcije ili obavljene preko dobijanja dodatne informacije;
 - e) povećanje nadgledanja i razmatranja poslovnog odnosa, transakcija i računa uključujući i izvor sredstava;
 - f) povećanje učestalosti za ažuriranje dostupne informacije za identifikaciju klijenta, nivoa rizika i profila poslovanja;
 - g) povećanje periodičnog izveštavanja višeg menadžmenta.
6. Za subjekte koji su nevladine organizacije/neprofitabilne, na osnovu procenjivanja rizika, finansijske institucije mogu da primenjuju i uključuju ove mere adekvatne dodatne brige prema klijentima, ali ne ograničavajući se na:
 - a) identifikaciju osnivača preko zvaničnih dokumenata;
 - b) identifikaciju upravne strukture, upravnog odbora i izvršnih vlasti;
 - c) informacije o glavnim donatorima neprofitne organizacije/NVO;
 - d) Godišnji izveštaji finansijskih aktivnosti, realizovanih i planiranih projekata .

Član 19

Identifikacija i izveštavanje sumnjivih radnji i aktivnosti

1. Nekoliko vrste transakcija treba da signaliziraju finansijske institucije o mogućnosti, da klijent obavlja sumnjive radnje i aktivnosti. One mogu da obuhvataju transakcije koje nemaju jasan ekonomski, zakonski ili komercijalni cilj, ili koje obuhvataju velike količine kretanja monetarnih sredstava, koja nisu u skladu sa normalnim i očekivanim transakcijama klijenta u skladu sa profilom rizika i poslovanja za tog klijenta. Visok promet na računima, koji nije u skladu sa količinom sredstava koja se obično drže na računima, mogu ukazati na to da se fondovi čiste. Specifični primeri sumnjivih bankarskih aktivnosti mogu biti veoma korisni za finansijske institucije i treba da budu obuhvaćeni u aktivnostima obučavanja. Sumnjiv akt ili transakcija će uvek biti aktivnost koja je u suprotnosti sa saznanjima aktivnostima pravnog poslovanja ili ličnih aktivnosti klijenta ili sa normalnim poslovanjem klijenta za tu vrstu finansijskog proizvoda.

2. Pitanja koja jedna banka ili druga finansijska institucija treba da uzima u obzir kada se definiše da li jedna radnja ili transakcija može biti sumnjiva, su:
 - a) Da li je visina transakcije u skladu sa normalnim aktivnostima klijenta?
 - b) Da li je transakcija racionalna u kontekstu aktivnosti poslovanja ili ličnih aktivnosti klijenta?
 - c) Da li je izmenjen model realizovanih transakcija od strane klijenta?
 - d) Kada je transakcija međunarodne prirode, da li klijent ima neki vidljiv razlog za obavljanje poslovanja sa drugom uključenom zemljom?
3. Finansijske institucije treba da uzimaju u obzir da činjenica da jedan klijent pokazuje sklonost za obavljanje transakcije gotovine ispod granica vrednosti od 10,000 evra, može se pretpostaviti da ima za cilj izbegavanje izveštavanja i kao takav stvara ili doprinosi sumnji o transakciji. Finansijske institucije treba da uzimaju u obzir da višestruke transakcije koje su obavljane u gotovini ili na ime lica ili entiteta koji izgleda da su povezane i da je ukupan iznos 10,000 evra ili više, tokom određenog vremenskog perioda stvara ili doprinosi sumnjama u vezi sa transakcijama.
4. Finansijske institucije treba da pružaju dovoljno uputstava i obuka za osoblje radi omogućavanja njima da prepoznaju sumnjive radnje i transakcije. One treba da se osiguraju da svi radnici znaju kojoj osobi treba da izveštavaju u finansijskoj instituciji o sumnjama i da ima jasnu liniju izveštavanja, gde će se ove sumnje proslediti u funkciji za SPN/BPFT. Linija izveštavanja između lica koji je pokrenuo sumnju i funkcije za SPN/BPFT treba da bude što kraća.
5. Funkcija usaglašenosti za SPN/BPFT treba da potvrdi uzimanje izveštaja od strane člana osoblja i istovremeno da pruža uputstvo i da podseti o obavezama da ne preduzmu neku radnju koja može da škodi istragama, tj. upozoravanje o sumnji koja je objašnjena prema članu 26. Zakona o SPN/BPFT i kao što se zahteva u stavu 12. ovog člana.
6. Kada funkcija o SPN/BPFT bude primila ovaj početni izveštaj, ona će kontrolisati i analizirati pitanje na osnovu unutrašnje informacije. Finansijske institucije treba da očuvaju podatke sličnih analiza i rezultata. Ukoliko, tokom razmatranja analiza i rezultata, banka ili finansijska institucija dođe do zaključka da pokušane radnje ili transakcije ili aktivnosti daju razumnu osnovu za sumnjanje na pranje novca ili kada se nalazi veza sa aktom ili transakcijom za finansiranje terorizma. Funkcija o SPN/BPFT će izveštavati pokušani akt ili transakciju odmah kod FOJ-K. Finansijske institucije će izveštavati kod FOJ-K situacije kada raspoloživa informacija pokazuje da je jedno lice ili entitet može da bude ili je bilo uključeno u pranje novca, radnji koja se povezuju u krivična dela i/ili finansiranje terorizma.
7. Svi unutrašnji zahtevi koji su stvoreni u vezi sa izveštajem i razlozima za odlučivanje da li će se predati izveštaj ili ne u FOJ-K, trebaju se dokumentovati. Registri sumnji koja su

pokrenuta unutar strukture SPN/BPFT, ali ne prosleđene od strane FOJ-K takođe treba da se čuvaju pet (5) godina, od dana obavljanja transakcije.

8. Na osnovu člana 26. Zakona o SPN/BPFT, finansijske institucije treba da izveštavaju kod FOJ sve sumnjive radnje ili transakcije unutar 24 časova od vremena kada su aktivnosti ili transakcije identifikovane kao sumnjive. Dovoljne informacije koje stvaraju razumnu sumnju za izveštavanje treba da se prikazuju i ukoliko se posebna radnja posumnja, to treba i da se prijavi. Kada finansijska institucija ima druge relevantne dokaze, koje se mogu staviti na raspolaganju, priroda ovog dokaza treba da se pokaže na jasan način kada se izveštava, bez zakašnjenja u FOJ -K.
9. Kada jedna finansijska institucija izveštava u skladu sa stavom 1.2 člana 26. Zakona o SPN/BPFT, ali nema sumnje da transakcija može da obuhvata pranje novca ili može da ima veze sa finansiranjem terorizma, one takođe prikazuju izveštaj sumnjive transakcije sa tom transakcijom u FOJ-K u skladu sa stavom 6. ovog člana, šta pokazuje da se oba izveštaja odnose na istu transakciju, akt ili lice.
10. Ukoliko jedna finansijska institucija odluči da ne stupa u poslovni odnos zbog sumnje za pranje novca ili finansiranja terorizma, takvu odluku treba da izveštava odmah kod FOJ-K kao što je određeno Zakonom o SPN/BPFT.
11. Finansijske institucije će izveštavati kod FOJ-K svakog klijenta ili transakciju, na osnovu kojih oni imaju razloga da posumnjaju da mogu biti povezani sa finansiranjem terorizma ili pojedincima koji podržavaju terorizam. Treba obratiti pažnju na nadgledanje i održavanje ažurirane organizacione liste i pojedinaca u vezi sa teroristima ili terorizmom na osnovu informacije preuzete od strane FOJ-K ili drugih raspoloživih međunarodnih izvora. Pažnju treba posvetiti neprofitnim i humanitarnim organizacijama, posebno ukoliko aktivnosti nisu u skladu sa registrovanim delatnostima, ukoliko izvor finansiranja nije jasan, ili ukoliko slične organizacije primaju sredstva iz sumnjivih izvora.
12. Subjekti izveštavanja, direktori, zvaničnici, privremeni ili stalni radnici subjekta izveštavanja koji pripremaju ili prenose izveštaje u skladu sa zakonom, ne otkrivaju činjenice za izveštaj koji je dostavljen ili je u procesu za dostavljanje, ne osiguraju ovaj izveštaj, niti saopštavaju neki podatak koji je obuhvaćen u tom ili drugom izveštaju, čak i kada se jedna takva informacija priprema radi izveštavanja, ili kada istrage za pranje novca ili finansiranje terorizma su obavljena ili se mogu obaviti, nijednom licu ili subjektu, uključujući svako lice ili subjekat koji je uključen u transakciji koji se obuhvata u izveštaju, osim FOJ-K, bez pismenog ovlašćenja od strane FOJ-K, javnog tužioca ili suda.
13. Odgovornost je svakog službenika ili radnika jedne banke ili druge finansijske institucije, koji je prvi pokrenuo sumnju o aktu ili transakciji ili licu koji je bio uključen ili ima veze sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma radi osiguranja, da jedan takav unutrašnji izveštaj sumnjavanja bude podnesen kod Rukovodioca funkcije za SPN/BPFT. Prema zakonu o SPN/BPFT, svaka vrsta pretnje za njihovo podsticanje, da se uzdrže od lažnog uspostavljanja ili izveštavanja ili da daju lažnu izjavu ili da ne uspeju da izjavljuju tačnu informaciju u FOJ-

K, ili drugim istražnim agencijama ili sudskim organima, predstavlja kažnjivo delo na osnovu Zakona o SNP/BPFT. U takvim slučajevima, službenici izveštavanja ili radnici treba da izveštavaju odmah pitanje u skladu sa njihovim unutrašnjim linijama izveštavanja i procedure institucije.

Član 20

Provera, osposobljavanje i obučavanje osoblja

1. Finansijske institucije treba da upoznaju osoblje o njihovim ličnim pravnim obavezama (zakonskim) i da ih obaveste, da će biti lično odgovorni ukoliko ne uspeju da izveštavaju informaciju u skladu sa politikama i unutrašnjim procedurama.
2. Finansijske institucije će sprovoditi opšte mere radi osiguranja da njihovi radnici, posebno osoblje koje ima kontakt sa klijentima ili izvršenjem transakcija i osoblje unutar funkcionisanja sa SPN/BPFT, nemaju kriminalnu prošlost ili nisu predmet kontinuiranog krivičnog gonjenja za finansijski kriminal, terorizam ili neki drugi ozbiljan zločin koji može da dovodi u pitanje njihovu verodostojnost.
3. Finansijske institucije će obezbediti redovno, najmanje jednom godišnje, obuke o SPN/BPFT za celokupno osoblje koji su u kontaktu sa klijentima ili izvršenjem transakcija.
4. Dokumentacija o strukturi programa obučavanja, njihovom sadržaju, imenima i potpisima učesnika treba da se čuva u dosijeu banke ili finansijske institucije najmanje pet (5) godine.

Član 21

Uloga interne i eksterne revizije

1. Odeljenje za unutrašnju reviziju finansijskih institucija treba da vrši reviziju najmanje jednom godišnje kako bi se osiguralo da politike i procedure za SPN/BPFT su sprovedene u potpunosti i u skladu sa svim zahtevima zakona o SPN/BPFT i ove Uredbe. Odeljenje za unutrašnju reviziju treba da izveštava svake godine kod Upravnog odbora i informiše menadžment finansijskih institucija o nalazima i procenama, uključujući usklađenu procenu obučavanja osoblja o pitanjima SPN/BPFT.
2. CBK može zahtevati da finansijske institucije angažuju njihove spoljašnje revizore radi procenjivanja i izveštavanja o kvalitetu mera za sprovođenje SPN/BPFT uključujući sprovođenje pravnih i regulatornih obaveza, sprovođenje politika i procedura, sistema unutrašnje kontrole i obavljanje unutrašnje revizije.

Poglavlje III

Član 22

Nadzor od Centralne Banke Republike Kosovo

1. CBK će nadgledati finansijske institucije u aspektu usaglašenosti sa obavezama prema Zakonu o SPN/BPFT i ove Uredbe.
2. CBK će nadgledati i kontrolisati finansijske institucije. U tom smislu, CBK će sprovesti ove nadzorne kompetencije o pravu stupanja, pravu za zahtevanje informacija i dokumentacije radi dobijanja neophodnih kopija i slični prava koja su obezbeđena prema Zakonu o SPN/BPFT i relevantnom zakonodavstvu za finansijske institucije.

Član 23

Korektivne mere

1. Povrede odredbi Zakona o SPN/BPFT i ove Odredbe će biti predmet korektivnih i kaznenih mera kao što je određeno Zakonom o SPN/BPFT, Zakonom o centralnoj banci i relevantnom zakonodavstvu za finansijske institucije.

Član 24

Stavljanje van snage

Stupanjem na snagu ove Uredbe, stavlja se van snage dopunjena Uredba X (i Savetodavno pismo 2007/1) za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i svaka druga odredba koja može biti u suprotnosti sa ovom Uredbom koja je izdata od strane CBK.

Član 25

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu 30 dana nakon usvajanja od strane Odbora CBK-a.

Predsednik Upravnog odbora Centralne Banke Republike Kosovo

Prof. Dr. Bedri Peci